МАРІЯ МУСІЇВНА ПЛЮТИНСЬКА:

ПРО СЕБЕ І ПРО ЖИТТЯ

Так склалося на світі, що історію, в основному творять чоловіки. Чи то вони більш одержимі за жінок щось робити не вдома, а на службі, чи просто так природа розпорядилася? У кожного своє призначення. Але одне з одним тісно взаємопов'язане. У Марії Мусіївни все життя було і залишається покликання бути Жінкою. Тим більше, коли вже 57 років поруч така людина, як її чоловік, народний депутат України, двічі Герой Соціалістичної праці, якого знають далеко за межами держави.

Та і у таких людей є свої «тили», які практично ніхто ніколи не бачить, але без яких важко віднайти незриму опору, відігрітись родинним теплом, сказати сокровенне, про що нікому не скажеш...

– Маріє Мусіївно, чи важко бути дружиною саме такої людини?

– Не скажу важко, але не легко. Я часто залишаюся одна. Для Володимира Антоновича робота – це практично все його життя. По декілька днів, навіть тижнів буває у від'їздах. Коли при Горбачові був депутатом Верховної Ради СРСР часом залишався в Москві надовго. Та він завжди знав, що я чекаю його дзвінка, чекаю його вдома. Для будь-якої жінки розлука є розлукою. До неї важко звикнутися, і навіть за 50 років звикнути неможливо. Хоча інколи мені здається, що я все-таки звикла.

– Мало хто знає про Ваш період життя на Хмельниччині...

– Я народилася в селі Іванівка Славутського району. У батьків нас семеро: п'ять сестер і два брати. Я – друга по старшенству. Батько, Мусій Олексійович, помер ще порівняно молодим. В люди, можна сказати, виводила мама. Були у нас корова, слабенький кінь, город. Йшла колективізація. І от батько продав корову й коня, купив добротного воза, добротного коня... І здав це все в артіль, яку організували в селі. Згодом став головою тої артілі, а далі пішов працювати в ліспромгосп. Потім туди пішла на роботу і я.

– А де познайомилися з майбутнім чоловіком?

– А в тому ліспромгоспі і познайомились. Володимир Антонович працював майстром на лісозаготівлі. Все тоді вручну робилось: дерева спилювали, кіньми возили до «вузькоколійки», а там теж вручну робітники завантажували вагони колодами. Взагалі, Володимир Антонович, дуже любив роботу в лісі. Коли вже в Клевань переїхали, організував артіль «Коопхім», на якій із сосни заготовляли живицю.

– Цікаво, яким було Ваше весілля?

– У нього, і в мене велика родина. Жили дружно. Тож на весілля майже вся рідня з'їхалася. В Борисові, в батьківській хаті Володимира Антоновича, була лише одна велика кімната та кухня. Підлоги в кімнаті не було, земля. Пам'ятаю, постелили солому, і всі весільні гості так і переночували. Місяців два чи три пожили ми там, а в кінці 46-го року переїхали в Клевань.

– В Клевані давали якесь житло?

– Яке там. Поселилися у брата Володимира Антоновича, Григорія. Це той будинок, де зараз Клеванська селищна рада. Жило там 4 сім'ї. Мати моя сказала: «Гриші і так тісно, а тут ви ще. Знайдіть собі квартиру».

Житло зняли у Новоставі, в маленькій хатині (в ній жили Гузи, вже літні люди). Як добре було там, все ж таки свій куток! А згодом один «особіст» порадив: «З'їзджайте ви з Новостава, як звідтіля не виберетесь, то тебе (тобто чоловіка) вб'ють або «хлопці з лісу», або держава засудить за зв'язки з ними». Чого, мовляв, в такому місці довго живеш. Отакі були часи.

В Клевані ми перебивалися ще на трьох квартирах, доки не почали будувати вже власну хату. Тоді в містечку більшість будинків зводили дерев'яними. Ні про який газ чи опалювальний котел і гадки не мали. Було дві груби, в одну з яких метрові дрова влазили. У чоловіка ніколи не було часу щось робити по домашньому господарству. Привезе дров, ото я їх сама порубаю, натоплю. А на будівництво хати брали позику, бо будувати і не було за що. Ми ще, як на квартирі жили, тримали корову, я свиней відгодовувала. Володимир Антонович добився в сільській раді, щоб дали ділянку під хлів. В Зорі мали городу 25 соток, по сусідству з городами Кіянця і Пураса. А всякої роботи я ніколи не боялася. З цього й жили, будувались. Як усі. Це вже згодом, коли переїхали жити в Зорю, продали ту хату, за що Володимир Антонович від секретаря обкому Панасенка ще й «наганяй» отримав: переїхали, мовляв, у колгоспний будинок, а власний – продали – «наживаєтесь», що люди скажуть? Така була мораль. І вона дійсно була. Керівник, член партії повинен був мати бездоганну репутацію.

– У чому ж, на Вашу думку, секрет такого подружнього довголіття?

– Мабуть, характери такі. В стосунках у нас ніколи не було якоїсь впертості, чи верховенства когось одного. Я добре розуміла і розумію, що чоловік не може уявити своє життя без активної роботи, з якою він назавжди зрісся. Він мені так і каже: «Знай, якщо покину роботу, довго не проживу». Я хіба один раз йому говорила: облиш, на твій вік ти зробив багато, я це знаю і люди знають. Та людину не переробиш, не переліпиш, якщо вона людина.

Ми разом пережили, коли на початку 90-х лили на нього бруд. І я не могла збагнути: за що? Адже, як ніхто знаю, скільки самого себе вклав він у це господарство, скільки зробив для людей, яким все це добро і залишиться. Якими зусиллями волі він все це переніс, знаю я одна.

В хвилини, коли разом.

– І все ж таки, яка то робота в дружини народного депутата?

– Коли він вдома, то з п'яти ранку вже на ногах. То і я на ногах, готую сніданок. У нього звичка – обов'язково навіть в таку рань мусить поснідати.

– До речі, що Ви найбільше полюбляєте готувати?

– Він завжди казав, що немає кращого борщу, ніж мій. Готувати я люблю. Він моє все їсть. Супи любить, каші. От до м'яса чогось не дуже.

– Часом із дому теж охота вирватися?

– Ну, це може бути раз на тиждень, в неділю. Подзвонить з роботи десь в середині дня, скаже, давай на Хмельниччину з'їздимо. Та не хочу я туди, кажу. Ото поїдемо в ліс, дуже гарний ліс особливо взимку. А навечір він виймає з машини товсту папку з паперами і вже дома допізна їх розбирає. Кажу: «Ти ж говорив, що вже ніяких справ на сьогодні немає...»

– Ну а Ваші особисті захоплення?

– Люблю квіти, висаджувати їх, доглядати. Коли була молодою – вишивала. А ще завжди любила читати. Ось у цій шухляді – пачки «Роман-газети». Я їх всі перечитала.

– А чи ніколи не хотілося Вам жити в місті, в столиці? Я чув, що народних депутатів житлом у Києві забезпечують.

– Йому пропонували, але він відмовився. Жити в столиці не для нас. Хоча знаю, що дехто з депутатів квартири взяли, а потім успішно їх попродавали. Але нам це абсолютно не потрібне. Було б здоров'я

– Щоб хотіли Ви побажати в переддень жіночого свята всім жінкам?

– Дружби, доброти. З нами, чи жили ми в Клевані, чи в Зорі, обов'язково ще хтось жив із рідні. В житті нам ніхто не допомагав, ми допомагали багатьом. Будьте щедрими на доброту. Любіть людей. Щоб на своїй землі жили всі краще. А земля любить роботящі руки. І руки можуть творити багато. Адже хто побудував все це на Сморжівських хуторах? Саме ці люди, які тут жили, живуть і будуть жити їх нащадки.

– Дякую за розмову.

Розмовляв
В.ПАРФЕНЮК.